

Bijlage 4: Netcongestie

Netinfrastructuur

Regio Foodvalley ligt in de provincies Gelderland en Utrecht. De regio ontving op 2 september 2021 via Liander de aankondiging dat de grenzen voor terugleveren van elektriciteit in zicht zijn in onder meer Gelderland. Ditzelfde bericht kwam van Stedin op 12 oktober 2021 voor het terugleveren van elektriciteit op het nationale en regionale energienetwerk in de provincie Utrecht. Concreet betekent dit voor nieuwe zon- en windinitiatieven - met een grootverbruik aansluiting - dat planning en afstemming nodig is en dat deze niet meer vanzelfsprekend aangesloten kunnen worden op het elektriciteitsnet. Een grootverbruik aansluiting is groter dan 3 x 80 ampère. Dit vergelijkbaar met een bedrijfsdak met zo'n 200 zonnepanelen.

Aanvragen in Gelderland die voor 2 september zijn ingediend, zijn wel in behandeling genomen. Aanvragen in Utrecht die voor 12 oktober zijn ingediend, zijn wel behandeling genomen.

TenneT kondigde eerder dit najaar (2021) congestie af voor het terugleveren van elektriciteit op het nationale en regionale elektriciteitsnetwerk in Gelderland, delen van Flevoland en de provincie Utrecht. Dit betekent dat nieuwe grootschalige zon- en windinitiatieven met een grootverbruik aansluiting voorlopig niet meer vanzelfsprekend aangesloten kunnen worden op het elektriciteitsnet. Een grootverbruik aansluiting is groter dan 3 x 80 ampère. Na deze aankondiging is TenneT in samenwerking met netbeheerders een onderzoek gestart naar tijdelijke maatregelen om met marktpartijen extra aansluitruimte te creëren op het elektriciteitsnet.

De netcongestie is eerder opgetreden dan verwacht

De maatregelen om de netcapaciteit in de regio structureel te vergroten staan in het investeringsplan. Dat heeft TenneT in 2020 uitgebracht. In het voorjaar van 2021 - bij de netimpactanalyse van de RES-ambities door TenneT en de netbeheerders - bleek dat deze maatregelen inderdaad noodzakelijk zijn om de RES-ambities te kunnen realiseren. Ook bleek dat in de aanloop naar de realisatie van die maatregelen netcongestie zou kunnen optreden. Uit nieuwe analyses in de loop van het jaar bleek dat de toename van duurzame opwek in de regio sneller ging dan verwacht. Zelfs zo snel, dat TenneT in het begin van de herfst al congestie moest afkondigen. Het gaat om congestie in de provincies Flevoland, Gelderland en Utrecht. Het hoogspanningsnet in deze provincies vormt één geheel. De snelle ontwikkeling van duurzame opwek speelt in alle drie de provincies in meer of mindere mate.

Hoe nu verder

In eerdere communicatie over netcongestie werd door netbeheerders aangegeven dat de knelpunten gefaseerd op te lossen zijn in de periode 2026-2029. Hoeveel handelingsperspectief dat biedt wordt nog onderzocht. Het is de bedoeling dat door de extra investeringen en versterkingen van het elektriciteitsnet, de 'congestieregio' kan worden opgedeeld in deelnetten. Als dat gerealiseerd is zorgt dit ervoor, dat duurzame productie in de ene deelregio het net in de andere regio niet kan belasten. Dan kan de duurzame productie van elektriciteit langs zo kort mogelijke weg

naar het 380 kV-net worden afgevoerd naar verder weg gelegen gebieden. Vooruitlopend daarop start TenneT een onderzoek naar de mogelijkheden om door congestiemanagement extra aansluitruimte te creëren. Bij congestiemanagement kunnen producenten in de congestieregio bij de netbeheerder - in dit geval bij TenneT - een bod doen om tegen vergoeding minder te produceren. Als hierdoor in de congestieregio minder productie van energie plaatsvindt, moet dit worden gecompenseerd door productie elders in het land. Daarnaast kunnen energieverbruikers in de congestieregio worden gevraagd of er mogelijkheden zijn om, op momenten dat opwek te hoge pieken dreigt te veroorzaken, tijdelijk meer energie te verbruiken. Ook dát kan de mogelijkheden voor teruglevering in de congestieregio verruimen. Als er mogelijkheden zijn voor congestiemanagement in Flevoland, Gelderland en Utrecht, komt er netcapaciteit beschikbaar voor andere, nieuwe projecten. Het congestiemanagementonderzoek wordt begin 2022 afgerond.

Prioriteren en programmeren om energietransitie te ondersteunen

Op grond van de huidige wettelijke kaders sluiten netbeheerders nieuwe projecten aan op basis van het principe 'first come first served' (die het eerst komt, die het eerst maalt). Nu er schaarste is ontstaan en de verwachting is dat er stapsgewijs netcapaciteit beschikbaar zal komen, ontstaat de maatschappelijke behoefte om anders dan enkel met 'first come, first served' te kunnen programmeren en prioriteren. Daarom werken de gezamenlijke netbeheerders aan een systematiek. Dat doen ze samen met het Interprovinciaal Overleg, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Unie van Waterschappen, het Nationaal Programma RES en de ministeries van EZK en BZK. Doel is daarmee de ontwikkeling van het energiesysteem en de bijbehorende energie-infrastructuur integraal te kunnen programmeren en prioriteren, op basis van maatschappelijke afwegingskaders. Uit die afwegingskaders moet volgen welke projecten – vanuit industrie, duurzame opwek, mobiliteit, woningbouw enzovoort - de hoogste maatschappelijke waarde hebben, en daarom met voorrang moeten worden gerealiseerd. Het vaststellen van de afwegingskaders is uiteraard een politieke aangelegenheid. De netbeheerders hebben in het proces vooral een adviserende rol ten aanzien van systeemefficiëntie en haalbaarheid.

Via deze link kunt meer uitleg vinden over congestiemanagement (<https://www.tennet.eu/nl/elektriciteitsmarkt/nederlandse-markt/transportcapaciteit/congestiemanagement>)

Deze informatie is ook gedeeld op de website van de regio (<https://www.regiofoodvalley.nl/programma/energietransitie/faq/netcongestie>). Naast deze algemene informatie gaat elke gemeente de specifieke situatie van die gemeente toelichten op hun website. Hier wordt nog aan gewerkt.

Vanzelfsprekend is de samenwerking en afstemming met de netbeheerders binnen de opdracht Netinfra geborgd.